

nyi jelzőlámpák tömege... Amint egy-egy állványt áram alá bocsátanak, az állvány minden porckája megmozdul, működésbe lép. Czappán mérnök pontosan elmagyarázza

### a gépek működését.

— A távbeszélővezetékek tulnyomórésztben kábeleken futnak be a központba. A vezetékek először egy *biztosítékállványra* vannak felszerelve. Az állványra gyűl össze minden egyes előfizető vonala. A biztosító berendezés villámvédő és vizsgáló berendezéssel van ellátva. Az előfizetőnek az automata gépi berendezésbe való belépése csak ezen az állványon keresztül lehetséges. Innen a vezetékek kábelén az ugynevezett *híváskereső* gépekhez vezetnek. A híváskereső gépeken az előfizetőktől befutó vezetékek körívben elhelyezett fémcsucokban végződnek, a fémcsucok előtt tapintó fémkefék forognak.

— Ha az előfizető odahaza leemeli a hallgatóját, ezzel a vonalának megfelelő fémcsucra jelzőfeszültséget ad és a tapintókeféket elindítja. Amint a kefék a feszültség alatt álló csucokat érintik, megállnak és ezáltal a központot a hívó féllel összekötik. Ez a manuális központnál annyiból állott, hogy a telefonos-kisasszony jelentkezett, hogy készen áll a hívott fél bekapcsolására. Egy másik gép mindenekelőtt megkeresi a hívó fél vonalát, egy másik géprendszer pedig jelzést ad a hívó félnek, hogy a központ a hívás felvételére készen áll, azaz *zűmmögő hangjelzéssel* figyelmezteti a hívót, hogy a *tárcsázást megkezdheti*.

— A következő gép, a számjegygép akkor lép működésbe, amikor az előfizető elkezd

### a tárcsázást.

Minden egyes számjegy (Szegeden minden előfizetői hívószám négy számjegyű) letárcsázása után a központban egy számjegygép, regiszter, a tárcsázott számjegynek megfelelő helyzetben megáll. A hívott szám ezres, száz, illetve tízes és egyes számjegyeinek kiválasztására az ugynevezett *csopórtkeresőgépek* szolgálnak. A számtárcsázás befejezése után következik a hívott előfizető vonalának megkeresése. A számjegygép megindít egy, a híváskeresőgéphez hasonló géprendszert és az kikeresi először a kért ezres számjegynek megfelelő előfizetői csapartot. Utána egy másik gép ezen ezer vonal közül azt a száz csoportot keresi ki, amelybe a keresett fél hívószáma tartozik. Ezután az ugynevezett *vonallválasztógépek* lépnek működésbe. Az előbbi száz csoportból kiválasztják a kért tízes és egyes számjegyeket és ezáltal összekötik a hívó előfizetőt a hívott féllel.

— A gép ezután *önműködőleg felcsengeti a hívott felet*. Ha a hívott fél

### mással beszél,

akkor a gép *szaggatott bugó hangot*, ugynevezett foglaltsági jelzést ad. Az interurbán-beszélgetésnél az automata csak annyiban jelent változást, hogy az előfizetőnek le kell tárcsáznia a *bejelentőt*. A többi a régi rendszer szerint megy.

A terem egyik sarkában van elhelyezve

### a számlálóberendezés,

ami talán a legközelebből érinti az előfizetőket. Ezen a berendezésen minden előfizetőnek van egy kis táblája. Ha a beszélgetés befejeződött, a hallgató visszakerül a villára, a *számlálóberendezés egyet lép és ezzel jelzi, hogy az előfizető hányszor beszélgetett*. Ezt a gépet nem lehet becsapni, üzembiztonságára megtörtént minden intézkedés. Nem ugrik azonban a gép akkor, ha a hívott fél mással beszélt, vidékkel foglalt, ha a hívó rosszul tárcsázott, vagy olyan számot hívott, amilyen nincs is. Az automata bekapcsolásakor minden előfizető tábláját 0-ára állítják. A hó végén — akárcsak Pesten — a gépet előnézetben lefotografálják, a megtörtént beszélgetések leszámolása a fényképről történik.

Még egy igen érdekes gép van a központban,

### az ellenőrzőberendezés.

Téves kapcsolások, téves kezelés, rossz tárcsázás esetén a gépen kigyullad a jelzőkészülék és jelzi, hogy az előfizető rosszul működik.

A jelzésre az ellenőr lép érintkezésbe az előfizetővel és *kioktatja, hogy miképpen kell tárcsáznia*. Valószínű nem egyszer fog meglepetést okozni a gondatlan tárcsázónak, ha majd megszólal egy hang a központban:

— Kérem, olyan számot tetszik keresni, amilyen nincs... Tessék a korongot teljesen visszaengedni és csak azután lehuzni a másik számra...

Az automataközpont üzembiztonságára megtörtént minden intézkedés. A legkisebb hibát is akusztikus és fényjelző berendezések jel-

## AZ ÉLET MOZIJÁBÓL

### (A stélus)

A stélus, azaz jobban kifejezve, a »stélus«, volt mindig a tanyai, meg a belső kisemberek — micsodája is? — na igen, a kothurnusa, amiben olyan bukácsolást végzett, hogy majd a nyakát törte belé.

Régi tapasztalatom, hogy a nép számára készült újságnak sajtóhibáktól mentesnek kell lennie, mert épp a szokatlan — valljuk csak be: értelmetlen — kifejezés ragadja meg a legjobban a primitív elmét.

Hogy megragadja, az még nem olyan baj, mint-hogy használja is.

— Olyan szél volt pláne, hogy majd megölt az abszurdum, panaszkodott egyszer nekem egy tanyai vérünk.

Somlódó István járásbíró elítélt valakit.

— Három hónap és egy évi hivatalvesztés jár ezért. Megnyugszik, vagy fölébe?

— A három hónapba belenyugszom, de a hivatalomat nem engedem.

— Milyen hivatala van magának?

— Suszter vagyok, könyörgöm.

### (Osendes terror)

Kókay István dr. ügyvédnek volt egyszer egy kapása, aki valamilyen históriába keveredett. Nem is olyan közönségesbe, kriminális eljárást indítottak ellene, ami csak akkor derült ki, mikor már vitték a bűnügyi idézőt.

— Nézze barátom, mondta Kókay, aki világleltében a legkényesebb emberek közé tartozott, én szeretem a tiszta helyzeteket. Itt az ángárija, kifizetem kendet, menjen Isten hírével.

Az ember, homoki nagy ravasz, tündök egy sort, aztán előbbre lép. Látnivaló rajta, hogy nagy bombát akar elsűtni.

— Hat elküld?

— Ei én.

Ujabb tündöködés.

— Mongya csak, tekintetes ur, üsmeri maga X. üdvéget?

Aztán lesi a hatást.

Csak hogy Kókay is tisztában van a parasztfuranggal. Ez fenyegetés akar lenni, porre készül a magyar, az említett ügyvéd pedig (nincs már rég Szegeden) egy kicsit csakugyan fogós férfi. Már aki megijed tőle.

Kókay azonban fölényesen von egyet a vállán, — elébe vág a kapásnak.

— Hogy ismerem-e? De még mennyire! Itt bujtarkodott a haszontalanja mellett, de ki kellett azt is hajitanom.

Erre a nem várt szenzációra valósággal összeroppan a kapás.

— Kihajította?

— Ki én.

— Tekintetes ur, mondja most már egész alázatosan, ne külgön el most. Elvezetessen ki legalább a télen!

### (Házassági szempont)

Ez az apróság is a stélus birodalmába tartozik. Jó esztendeje, hogy szerelmi tragédia történt Szegeden, csupa sablon, amihez hasonló azóta is megesezt néhány. Olyan rendszeres lefolyása van az ilyennek, hogy szinte állva lehet hagyni a szedést, aztán csak belevariálják az újabb neveket.

Egymásba gabalyodott két gyerek, aztán meg akartak halni, mert nagy, oh a türelmetlenség az ifjúsághoz és sehogy sem tudja megérteni, hogy egymaga a szerelem nem elég a boldogsághoz.

A fiu azért pisztolyt emelt a leány ellen, uőána magát lötte agyon. A fiu meghalt, a leányt kigyógyították.

Azonban ismertetőn az esetet a lány apja, ezekkel a kivételes szavakkal ismertette azt.

— A legény az nagyon pajzán volt és mindig unszolta a lányomat, hogy lépjen vele házassági szempontból idősakra. Mi ezt mint szülők, melőztük. Hogy aztán mi történt, azt az apa nem tudhassa.

zik. Olyan *tartalékberendezéseket* létesítettek, hogy az üzem fennakadás nélkül dolgozhat. A szegedi automataközpont tulajdonképpen *modernebb lesz, mint a pesti, mert itt már alkalmazzák a pesti tanulságait*.

Mindez a sok gép és berendezés mindössze néhány embert foglalkoztat. Két-három ember fogja ezután elvégezni azt a munkát, amit eddig a manuális központban 30—35 ember végzett. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy az egész berendezést, a legkisebb alkatrészéig is, magyar gyár készítette.

### (Dalszövegek)

Menjünk azonban tovább, ha már kifejezéseken lovagolunk.

König Péter, mikor dalszöveget rendel, kiharsogja a tüdejét a magyarázatba.

— Tessék arra gondolni, hogy a dalárda nem beszélhet egyes számban. Micsoda marhaság volna az, hogy szeretlek, mikor mi szeretünk. Mindig mi és nem én.

Aztán elmesélte ezt a dolgot.

Czuczor Gergely egyik versét egyszer megzenésítették férfikarra. Valamelyik sora ezt mondja:

— Hunyadi János gyermeke vagyok... Hát tessék elképzelni, mekkorát kacagott a közönség, mikor harminc ember erősítette, hogy ő Hunyadi János gyermeke! Az a Hunyadi hős volt, de nem kékszakáll! Na!

Epp így izgat szinte évtizedek óta a magyar népdalok egy sajtósága. Tudniillik, hogy mi köze az első sornak a többihez? Teszem azt, egész rendben való, hogy valakire haragszik a rózsája, ezért némaságot fogad, aztán kérélik, hogy engesztelődjék, — ám mi köze mindehhez a magosan repülő darunak?

— Avagy, csak úgy hirtelenbe kiszedve a példát a sok közül:

*Szöke vize a Tiszának,  
Megüzentem a rózsámnak,  
Hogy az egész Tisza mentén  
Nincsen olyan árva, mint én.*

Hogyan jön a Tisza vize az egyéni árvasághoz?

*Csipkés a szőlő levele,  
Vártalak rózsám az este.*

Ha nem volna csipkés, nem várta volna?

Ha a rigó háromat rikkantott, micsoda erőszakos eszmetársulás hozza be a szövegbe a bírót, aki nem parancsol a dallászó férfiúnak?

Még leginkább azt a magyarázatot kell elfogadnom, amit egyszer egy okos asszony mondott.

— Nem szabad ezt olyan halálos komolyan venni. Nézze a társasági életet, ha két emberfia először kerül össze, mennyi fölösleges felületességet hadarnak el, amíg rendes témához jutnak. Az időjárás a világegyetem se maradna ki. Hát valahogyan így van a nóta is. A versíró nem mer egyszerre előrukkolni a mondanivalójával, hanem előbb köntörfalaz. Mond valamit, akármit, nem fontos. Ugyis a vége lesz érdekes.

Volt egyszer Szegeden egy fiatal énekes, hatalmas hanganyagu, a legszebb jövőt jósolták neki. (Régen eltűnt, talán a háboruban.)

Szelid, jámbor ember, akin mindenki kitölthette a tréfacsínáló kedvét. Mégse haragudott érte, boldog volt, ha társaságba fogadták, türt.

Valami rögtönzött hangversenyt rendezett egyszer Ferenczy Frici s a főpróbán a mi barátunk gyönyörűen harsogtatja a nótát.

*Könnýű neked, sólyommadár, van párod,  
Kivel ezt a nagy világot bejáród.*

Ferenczy, aki végtelenül szerette a tréfát, megállítja.

— Mondja, kérem, rokona magának az a sólyommadár?

— Tessék?

— Azt kérdezem, hogy a sólyommadár rokona-e, vagy barátja?

— Már hogy volna az!

— Akkor miért tegezi? A szegedi közönség nagyon kritikus és rossz néven veszi, ha egy fiatal kezdő — akármilyen tehetséges is, — konfiden-selkedik.

— Hát mit csináljak, kérem?

— Szólítsa úgy, ahogy idegent szokás.

Estére aztán csakugyan így énekelte a dalt a mi ifju tenoristánk:

*Könnýű önnek, sólyommadár, van szárnya,  
Mivel ezt a nagyvilágot bejárja.*

Hogy nagyon tehetséges volt, azt mondtam? De még mennyire! Sehogysem értette meg, hogy mit kért akkor a közönség.

Bob.